

Policy för handikappfrågor

Beslutad i Regionfullmäktige
Den 7 maj 2002, § 126
RSK 132-2002

Policy för handikappfrågor

Utgångspunkter och värderingar

Människors lika värde är den grundläggande utgångspunkten för samhällets utformning. Det är en gemensam angelägenhet att samhället utvecklas så att orättvisor undanröjs och att människor får jämlika levnadsvillkor och att alla kan medverka i utvecklingen och vara delaktiga i samhällsgemenskapen.

Personer med funktionsnedsättningar är en av flera naturliga variationer hos en befolkning. Att Västra Götalands verksamheter planerar och verkar utifrån det faktum att människor har varierande förutsättningar är avgörande för funktionshindrades möjlighet att vara delaktig och leva ett gott liv i Västra Götaland.

En viktig utgångspunkt är att handikapp i stor utsträckning är en följd av brister i miljö och verksamhet. Detta synsätt innebär att handikapp kan upphöra genom att miljö och verksamheter förändras. Det är ett gemensamt ansvar i samhället att förverkliga inriktningen i handikapppolitiken.

Den sk ansvars- och finansieringsprincipen är en grundläggande princip. Principen innebär att miljöer och verksamheter skall utformas och bedrivas så att de är tillgängliga för alla människor. Miljöer och produkter skall så långt det är möjligt utformas enligt konceptet design för alla. Kostnader för anpassningsåtgärder ses som en självklar del av de totala kostnaderna för verksamheten och finansieras därmed som verksamheten i övrigt.

Regionens handikappolitik utgår från ett helhetsperspektiv där människor med funktionshinder har en demokratisk rättighet att delta i samhällslivet och målsättningen är full delaktighet och jämlikhet.

Bakgrund

År 1993 ställde sig Sveriges riksdag och regering bakom internationella regler för att tillförsäkra människor med funktionshinder jämlikhet och delaktighet. Det är de sk FN:s standardregler och där Sverige hade deltagit aktivt i arbetet.

Sedan flera årtionden tillbaka finns en lagstiftning med syfte att öka tillgängligheten för personer med funktionshinder och därmed möjligheten

till att vara delaktig i samhället. Exempel på sådan lagstiftning är plan- och bygglagen, lagen om kollektivtrafik, bibliotekslag, skollag.

Till följd av 1989 års handikapputredning infördes år 1994 en rättighetslagstiftning om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), ändring i socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen med förtydliganden om ansvaret för habilitering/rehabilitering, hjälpmedel och annat stöd. Samtidigt trädde lagen om personlig assistans i kraft.

I maj månad år 2000 antog riksdagen en nationell handlingsplan för handikappolitiken – från patient till medborgare. Handlingsplanen innehåller kraftfulla insatser för att personer med funktionshinder ska få rätt till full delaktighet, ett värdigt bemötande och möjligheter att själv bestämma över sina liv. Tre arbetsområden prioriteras

- se till att handikapperspektivet genomsyrar alla samhällssektorer
- att skapa ett tillgängligare samhälle
- att förbättra bemötandet.

Mål

Målet är full delaktighet och jämlikhet för människor med funktionshinder. Det innebär att människor med funktionshinder, i likhet med andra medborgare, skall kunna utbilda sig, ha arbete/sysselsättning, delta i kulturlivet, åka med kollektivtrafiken, ha möjlighet till rekreation och att utöva idrott, ha ekonomisk och social trygghet, ha socialt umgänge och personlig integritet, samt kunna utöva sina medborgerliga rättigheter och skyldigheter.

Strategier

Västra Götalandsregionen skall genom systematisk planering eftersträva en ökad trygghet och tillgänglighet för personer med funktionshinder. Vi skall uppmärksamma och motverka alla former av åsidosättande av människor med funktionshinder.

För detta ändamål har regionen två huvudstrategier. Den ena är att skapa tillgänglighet i vid mening och den andra är att stärka den enskilda individen.

Att skapa tillgänglighet i vid mening innebär att

- verksamheten utformas så att personer med funktionshinder kan ta del av den och kännetecknas av ett gott bemötande
- verksamheten är fysiskt tillgänglig dvs personer med funktionshinder kan komma in i byggnader/lokaler samt orientera sig och vistas i dem
- informationen om verksamheten och servicen är anpassad för personer med olika funktionshinder
- verksamheten är ekonomiskt tillgänglig dvs man kan delta i och/eller nyttja verksamheten

Hälso- och sjukvården har, förutom ansvaret för att skapa en tillgänglighet i vid mening, ett särskilt ansvar för att stärka den enskilda människan genom att erbjuda en god rehabilitering/rehabilitering och hjälpmedel. Att ha funktionshinder medför ofta dessutom ett större behov av sjukvård. Riksdagens beslut om prioriteringar i hälso- och sjukvården gäller och därmed hör personer med funktionshinder till dem som har hög prioritet.

Organisation och ansvar

För att skapa tillgänglighet i vid mening krävs ett brett engagemang på alla nivåer i organisationen. Handikapperspektivet skall vara en naturlig del i utformningen av verksamheten och vara integrerat i planering och uppföljning. Detta gäller verksamheter i egen regi, men även då regionen är bolagsägare, stiftare eller beställare.

Nämnder och styrelser, med driftansvar, är ansvariga för att handikapperspektivet integreras inom sitt verksamhetsområde.

Nämnder och styrelser, med beställaransvar, säkerställer att handikapperspektivet beaktas i alla avtal med såväl externa som interna utförarverksamheter.

Förvaltningschefen har det övergripande ansvaret för att lagstiftning följs och att fastställda riktlinjer tillämpas. Förvaltningschefen har också ett ansvar för att nödvändig information och utbildning genomförs samt för uppföljning och redovisning.

Särskilt ansvar

Fastighetsnämnden och Västfastigheter har ett särskilt ansvar för att den fysiska tillgängligheten uppfyller fastställda riktlinjer och standard i egna fastigheter. Vid förhyrningar har respektive nämnd/verksamhet ansvaret och biträdes av Västfastigheter.

Servicenämnden och Westma har ett särskilt ansvar för att tillgänglighetskrav för personer med funktionshinder ställs vid upphandling av tjänster och varor.

Handikappkommittén och dess kansli har ett ansvar för att stödja utvecklingen av integreringen av handikapperspektivet i regionens verksamheter samt i Västra Götaland.

Medvetande/kunskap

En viktig förutsättning för att kunna förverkliga regionens handikappolitik är att alla nämnder/styrelser och verksamheter har vissa grundläggande kunskaper om funktionshinder och dess handikappande konsekvenser, funktionshindrades levnadsvillkor samt bemötande. Regionen skall därför

genom konferenser/seminarier och internutbildning erbjuda ökade kunskaper.

FoU

Kunskaperna om förutsättningar och möjligheter att integrera handikapperspektivet i all samhällsverksamhet för att på så sätt förbättra levnadsvillkoren för människor med funktionshinder behöver öka. Regionen skall därför stärka handikappforskningen genom att stimulera forskningsprojekt samt medverka till samordning och samverkan.

Med handikappforskning menas det forsknings- och utvecklingsarbete som syftar till att lösa problem som gör att funktionsnedsättningar blir till handikapp; hur funktionsnedsättningar kan kompenseras och/eller minskas samt hur samhällets resurser för åtgärder inom handikappområdet kan utnyttjas på effektivast möjliga sätt.

Begreppet handikappforskning kan därmed inrymma all forskning som belyser olika förhållanden för människor med funktionshinder på kropps-, individ-, grupp- och samhällsnivå. Det kan t ex vara forskning inom medicin, arkitektur, psykologi, juridik, pedagogik, media, socialt arbete, kultur, trafik, nationalekonomi.

Uppföljning

Varje nämnd/verksamhet har ett ansvar för att följa upp sin verksamhet/beställningar ur ett handikapperspektiv. Handikappkommittén har ett ansvar för att ge helhetsbilden inom Västra Götalandsregionen av förutsättningarna för funktionshindrades delaktighet och jämlikhet samt över tid.

Medborgarinflytande

Medborgare med funktionshinder ska vara väl informerade och ha möjlighet till inflytande över arbetet med att integrera handikapperspektivet i regionens verksamheter. En dialog och ett samspel skall finnas mellan medborgare och politiker samt mellan medborgare och profession där den speciella funktionshinderkompetensen, som medborgaren besitter, tillvaratas.

Samverkan

En god samverkan mellan regionen, statliga myndigheter, kommuner, högskolor/universitet, näringsliv samt frivilligsektorn skall eftersträvas. Syftet är att samverkan skall gynna utvecklingen av jämlika villkor för personer med funktionshinder.